

Υ Δ Ρ Α Τ Ι Κ Α

του

Ηλία Μεσσίνια

Οικολογική ισορροπία ανθρώπου και φύσης

Το καλοκαίρι έφτασε. Οι θερμοκρασίες ανέβηκαν. Η διαφυγή του καλοκαιριού ξεκίνησε. Τα πλοία φεύγουν γεμάτα. Επιβάτες αναζητούν λίγη θάλασσα και παυσία – τη θάλασσα την αγναντεύουν περιμένοντας στο λιμάνι του Πειραιά. Την παυσία, όμως; Άγνωστο πού θα τη βρουν, διότι και στα νησιά που πηγαίνουν «μεταφέρεται» ο θόρυβος της Αθήνας με τα μπαράκια, τα μηχανάκια και όλων των ειδών την πκορύπανση.

66

...το νησί λειτουργεί σε μία ισορροπία που επιτρέπει αυτό που λέμε «ανθρώπινο περιβάλλον», δηλαδή, ένα περιβάλλον που σεβεται τον άνθρωπο. Διότι σεβεται τη φύση, την ιστορία και τον πολιτισμό του νησιού και επομένως και τον άνθρωπο που είναι αναπόσπαστο μέρος τους.»

Η Αίγινα είναι και φέτος μία από τα ίδια. Στους δρόμους γίνεται το αδιαχώρητο. Μέρος για στάθμευση; Χειρότερα και από το κέντρο της Αθήνας. Η πκορύπανση από τα μηχανάκια αφόρητη. Πού πάει λοιπόν κανείς για να αποδράσει από το θόρυβο και το χάος της Αίγινας, χωρίς όμως να πρέπει να περάσει τα πάνδηνα με τα δρομολόγια των πλοίων; Πού μπορεί να βρει κανείς λίγη φύση, λίγη θάλασσα, λίγη παυσία και ηρεμία, τώρα που η Αίγινα, με την ανοικοδόμηση και την άναρχη «ανάπτυξη» έχει χάσει; Την απάντηση τη βρήκαμε στη γειτονική Ύδρα! Εκεί ανακαλύψαμε ένα μικρό παράδεισο. Ο μικρός αυτός παράδεισος ίσως να μην είναι τόσο παράδεισος για τους ντόπιους -μας είπαν με παράπονο ότι δυσκολεύονται ακόμη και στα καθημερινά ψώνια των αναγκών, αφού και τα ποδήλατα, ως τροχοφόρα, απαγορεύονται στο νησί (!). Όμως είναι παράδεισος για τους επισκέπτες, που αναμφίβολα συντηρούν ένα μεγάλο μέρος της οικονομίας του νησιού.

Η διαφορά είναι αισθητή από την πρώτη στιγμή. Δεν είναι τόσο οι πέντες που προσπαθούν να τραπέζακια στην πλατεία του ρολογιού από τον ήλιο. Δεν είναι τα ψαροκάκια στο λιμάνι. Δεν είναι τα γαϊδουράκια που περιμένουν υπο-

μονετικά με τις καρότσες να εξυπηρετήσουν τον κόσμο. Δεν είναι η πανέμορφη αρχιτεκτονική, που ξεκουράζει το μάτι και την ψυχή με την ομοιομορφία της, την ιστορικότητά της, τα φυσικά υλικά της και τη μαεστρία της. Είναι όλα αυτά και πολλά άλλα.

Η παυσία του νησιού είναι μαγευτική. Χωρίς την πκορύπανση, ακούγεται ο ήχος της θάλασσας, των καϊκιών και ο ήχος που κάνουν τα πέταλα πάνω στα καλντερίμια. Όλα αυτά φέρνουν πίσω μνήμες από μέρη και εποχές

Το «Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο» στη βεράντα του Ιστορικού Αρχαίου Μουσείου Ύδρας, κάτω από τα φωτογραφημένα βράσια και τα παλιά νεοκλασικά

Η Ύδρα -«αρχόνισσα του Σαρωνικού»- παράδειγμα προς μίμηση για πολλά τουριστικά -κακοποιημένα νησιά - νησιά της Ελλάδας.

που έφυγαν. Είναι λίγο σα να πηγαίνεις πίσω στο χρόνο σε ένα σύντομο ταξίδι μόλις δύο ώρες από την Αίγινα! Δίκαια την αποκαλούν «αρχόνισσα του Σαρωνικού».

Εντούτοις, η Ύδρα μαζί με να είναι ένα ζωντανό νησί, τουλάχιστον το καλοκαίρι. Με πολιτιστική ζωή, θαμώνες από όλον τον κόσμο και τουριστική κίνηση που θα ζήλευσαν πολλά νησιά. Στο λιμάνι συναντήσαμε το φίλο Άλεξ Τζώνη, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Ντελφτ της Ολλανδίας, του οποίου οι «αποδράσεις» στην Ύδρα κάθε χρόνο, «γεννάνε» και από ένα βιβλίο. Βιβλία από αυτά που επηρεάζουν τη σκέψη των αρχιτεκτόνων και τη θεωρία της αρχιτεκτονικής ανά τον κόσμο. Το βράδυ, στη φωταγωγημένη Αίθουσα Τέχνης και Συναυλιών «Μελίνα Μερκούρη» επισκευτήκαμε έκθεση του μεγάλου Υδραίου ζωγράφου Νίκου Χατζηκυριάκου Γκόκα, με πολλά θέματα εμπνευσμένα από το ίδιο το νησί. Το ίδιο βράδυ, δίπλα ακριβώς, στη βεράντα του πανέμορφου Ιστορικού Αρχαίου - Μουσείου Ύδρας, ακούσαμε το «Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο» του Γιώργου Δεμερτζή, Δημήτρη Χανδράκη, Χαράς Σειρά και

Απόστολου Χανδράκη, ήχους γνωστούς από τις μουσικές βραδιές κάτω από τα πεύκα στην αυλή του Μουσείου του μεγάλου μας γλύπτη Χρήστου Καπράλου στην Αίγινα. Κάποιοι ίσως να ρωτήσουν: Τι σχέση έχουν όλα αυτά με την οικολογία; Αν θεωρήσουμε ότι στόχος της αειφορίας είναι η ισορροπία των οικοσυστημάτων και η ένταξη της δραστηριότητας του ανθρώπου στα οικοσυστήματα της φύσης με τέτοιο τρόπο ώστε να μη διαταράσσει την ισορροπία αυτή, ή αν τη διαταράσσει να το κάνει με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπει στη φύση τη δυνατότητά της να αυτο-διορθώνεται και να αυτο-θεραπεύεται, τότε η συνύπαρξη ανθρώπου, πολιτισμού και φύσης, είναι η αφετηρία της αειφορίας. Η εμπειρία της Ύδρας ήταν σαν ζωντανό παράδειγμα, μοναδικό για την Ελλάδα, όπου ο άνθρωπος εντάσσεται σε ένα οικοσύστημα, διαφυλάσσοντας το φυσικό, ιστορικό, και οικιστικό του περιβάλλον. Παρόλα τα καθημερινά προβλήματα, κυρίως τα χειμώνα και τις ουσιαστικές ελλείψεις σε υποδομές, όπως π.χ. των απορριμμάτων, το νησί λειτουργεί σε μία ισορροπία που επιτρέπει

Η έκθεση του μεγάλου Υδραίου ζωγράφου Νίκου Χατζηκυριάκου Γκίκα

αυτό που λέμε «ανθρώπινο περιβάλλον», δηλαδή, ένα περιβάλλον που σεβεται τον άνθρωπο. Διότι σεβεται τη φύση, την ιστορία και τον πολιτισμό του νησιού και επομένως και τον άνθρωπο που είναι αναπόσπαστο μέρος τους.

Φυσικά, ακόμη και στην Ύδρα, υπάρχουν οι εξαιρέσεις και τις ζήσαμε και αυτές: Η «φιλοξενία»-προκάτ, που προσφέρουν τα περισσότερα τουριστικά καταλύματα της χώρας, είναι πλέον ο κανόνας ακόμη και στην Ύδρα (τι να έγινε άραγε η παραδοσιακή ελληνική φιλοξενία;).

Η Ύδρα μός μάγεψε και μακάρι η Αίγινα, με τις αποτυχημένες τουριστικές «αναπτύξεις» τύπου «Αγία Μαρίνα», να δει την Ύδρα σαν παράδειγμα. Η προστασία του φυσικού, ιστορικού, πολιτιστικού και οικιστικού περιβάλλοντος είναι μία επένδυση με απόδοση σε βάθος χρόνου. Σε μία εποχή που όλα γίνονται βιαστικά ταμμένα, fast-food, rooms-to-

let, σουβιάκι και souvenirs, η αξία του διαχρονικού μόνο αυξάνεται. Όταν όλοι οι προορισμοί προτίμησης στην Ελλάδα κορεστούν από την υπερδόμησή και υπερεκμετάλλευση, όταν οι ξένοι «γευτούν» τον άνοστο, άοσμο και πανάκριβο πλέον «ελληνικό τουρισμό»-προκάτ (πού ο «μύθος» και πού η πραγματικότητα;) τότε θα εγκαταλείψουν την Ελλάδα, όπως εγκατέλειψαν την Αγία Μαρίνα και τόσα άλλα πρώην όμορφα μέρη της χώρας μας. Όχι όμως πριν παρασούρουν τους ντόπιους στην ψευδαίσθηση του γρήγορου κέρδους να κακοποιήσουν και να καταστρέψουν με τα ίδια τους τα χέρια τον τόπο που τους γέννησε και τους έθρεψε.

Τότε, η Ύδρα, και όλες οι λησστής Ύδρες της Ελλάδας, που κράτησαν την ομορφιά τους και την προστατεύουν από την απληστία του γρήγορου κέρδους, συχνά με θυσία των κατοίκων τους, μόνο αυτές θα δικαιωθούν. ●